

Makale Geliş | Received: 27.07.2021
Makale Kabul | Accepted: 17.08.2021
DOI: 10.18795/gumusmaviatlas.974957

Güneş SÜTCÜ

Öğr. Gör. Dr. | Lect. Dr.

Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eskişehir-TÜRKİYE
Anadolu University, Faculty of Letters, Department of Russian Language and Literature, Eskişehir-TURKEY
ORCID: 0000-0001-9496-4051
gunessutcu@anadolu.edu.tr

Aleksandr Kuprin'in Öykülerinde Hayvan İmgeleri

Öz

İnsan, sanat ve edebiyatın ana malzemesini oluşturur. Sanat eserlerinde insan ve onun hayat mücadelesi öncelikli bir yere sahiptir. Bununla birlikte yazarlar, hayvanları da eserlerine dâhil ederler. Animalizm, hayvan dünyasının betimlenmesiyle ilişkili sanatsal bir türdür. Edebiyatta ebedî temalardan biri olarak kabul edilir ve Rus folklorunun ana teması hâline gelir. Farklı dönemlerin yazılı edebiyatında gelişim göstererek antik çağlardan günümüze kadar birçok büyük Rus yazar eserlerinde hayvan imgelerine yer verir. Rus edebiyatı tarihinde hayvan imgelerinin gelişim süreci incelenirken ilk ortaya çıkış kökenlerine sözlü folklor, peri masallarında, destanlarda ve mitolojilerde rastlanılmaktadır. Bununla birlikte genellikle folklorik geleneklerin korunarak eski yazılı Rus edebiyatına belirgin bir şekilde yansıtıldığı görülmektedir. Hayvan imgeleri, ilk olarak XVIII. yüzyıl Rus edebiyatında konu edilmeye başlanır. Ancak XX. yüzyıl, bu türün gelişiminde asıl dikkate değer evreyi temsil eder. Çalışmamızın konusunu XX. yüzyıl Rus edebiyatının en yetkin yazarlarından Aleksandr Kuprin'in öykülerinde hayvan imgelerini incelemek oluşturmaktadır. Bu anlamda ilk olarak yazarın hayvan sevgisinin ve ilgisinin nedenlerine değinilecek, ardından hayvanlar aleminin betimlenmesine yönelik kaleme aldığı eserlerden "Beyaz Barbet Köpeği" (Bely pudel), "Zümrüt" (İzumrud), "Gri Kurt" (Serebryany volk) üzerinde değerlendirmelerde bulunulacaktır. Çalışmamızın amacı, Rus edebiyatının ana temalarından biri olan hayvan imgelerini (köpek, at ve kurt) ve özelliklerini eleştirel, edebî ve betimleyici-analitik yöntemlere dayandırarak Kuprin'in öyküleri çerçevesinde anlamlandırmaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Rus Edebiyatı, Kuprin, Animalizm, Hayvan İmgeleri, Öykü.

Animal Images in Alexander Kuprin's Stories

Abstract

Human constitutes the main material of art and literature. Human and his struggle for life have a priority in works of art. However, writers also include animals in their works. Animalism is an artistic genre associated with the depiction of the animal world. It is considered one of the eternal themes in literature and becomes the main theme of Russian folklore. By developing in the written literature of different periods, many great Russian writers from ancient times to the present have been included animal images in their works. While examining the development process of animal images in the history of Russian literature, the origins of their first appearance are encountered in oral folklore, fairy tales, epics and mythologies. However, it is seen that folkloric traditions are preserved and reflected in the old written Russian literature. Animal images first began to be the subject of the 18th Russian literature. However, 20th century represents the most remarkable stage in the development of this genre. The subject of our study consists of examining animal images in the stories of Aleksandr Kuprin, one of the most competent writers of 20th century Russian literature. In this sense, firstly the reasons for the author's love and interest in animals will be mentioned, and then evaluations will be made on the works "White Barbet Dog" (Bely pudel), "Emerald" (İzumrud), "Gray Wolf" (Serebryany volk) which are written to describe the animal kingdom. The aim of the study is to try to make sense of animal images (dog, horse and wolf) and their characteristics, which are one of the main themes of Russian literature, within the framework of Kuprin's stories by basing them on critical, literary and descriptive analytical methods.

Keywords: Russian Literature, Kuprin, Animalism, Animal Images, Story.

Giriş

Etimolojik olarak Latince animal (hayvan) sözcüğünden gelen “animalizm”; resim, heykel ve edebiyatta hayvanların betimlenmesidir. Animalizm bir tür olarak, doğa bilimleri ile sanatsal ilkeleri bir araya getirir. Doğaya ve hayvanlara yönelik gözlemi ve sevgiyi yansıtır. En genel hâliyle animalizm, sanatta hayvan dünyasının betimlenmesiyle ilişkili bir akım olarak kabul edilir (Davlethanova, 2017, p. 1). Rus yazar ve yayıncı Aleksey Vladimiroviç Karakovskiy (2013), animalizmi “sanat felsefesinin yarattığı yaşam döngüsünün dinamik yöntemlerinden biri” olarak tanımlar. Ukraynalı edebiyat eleştirmeni Roman Teodoroviç Gromyak ve arkadaşlarının hazırlamış oldukları sözlükte (2007, p. 42) “animalizm; hayvanlara ve bitkilere bir insan karakteri yeteneğinin bahşedilmesiyle şekillenen sanatsal bir tasvirdir” açıklamasında bulunurlar. Akademisyen yazar Andrey Borisoviç Yesin’e göre (1998, p. 248) “İnsan hayatının hayvan imgeleri aracılığıyla tasvir edilmesi, edebiyat dünyasında animalist türün başlıca görevlerinden biridir.” İnsanlar ve hayvanlar arasındaki dostluk fikirleri, animalist edebiyatın¹ karakteristik özelliği olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede çeşitli motifler ve temalar oluşturulur. Bazı edebi eserlerde hayvan imgesine fantastik bir etkinin kazandırıldığı görülür. Bu duruma ilişkin olarak Natalya Yevgenyevna Lihina (2011, p. 151) “Mihail Bulgakov'un sanatında özel bir fantastik zoomorfik serinin sunulduğunu” vurgular. Nitekim “Köpek Kalbi”ndeki (Sobaç’ye Serdtse) Şarikov adlı köpek, “Usta ve Margarita” (Master i Margarita)daki Begemot² adlı kedi buna örnek olarak gösterilebilir. Bu tür eserlerde hayvanların alegorik betimlemelerinden faydalanılır. Bu nedenle akademisyen yazar Natalya Grigoryevna Babenko, hayvan edebiyatı literatürünü üç türde sınıflandırır: “İlk türde antropozoomorfik motiflerin geliştirilmesi yer alır. Bu tür eserlerin kahramanları, görünüş ve zihinsel özelliklerinde hem insan hem de hayvan özelliklerinin tezahür ettiği varlıklardır. İkinci tür insan dünyasına karşıt olan fantastik mitolojik hayvanların betimlenmesini konu eder. Üçüncü tür, bir kurt adam motifinin geliştirilmesiyle ilişkilidir” (Babenko, 2007, p. 174-185).

Rus edebiyatı tarihinde hayvan imgelerinin ilk ortaya çıkışı sözlü folklor, peri masallarına, destanlara ve mitolojilere dayandırılmaktadır. Bunun yanı sıra çoğu zaman folklorik geleneklerin korunmasıyla eski yazılı Rus edebiyatına büyük ölçüde yansıtıldığı gözlenmektedir. Hayvan imgelerinin ilk olarak Rus edebiyatında konu edilmeye başlanması ise XVIII. yüzyılda gerçekleşmiştir. Bu bağlamda İ. A. Krılov³, A. P. Sumarokov ve İ. İ. Hemnitser gibi yazarların eserlerinde hayvan imgelerine yer verdikleri gözlenmektedir. Daha sonrasında İ. Turgenyev’in “Bir Avcının Notları” (Zapiski ohotnika), “Mumu”⁴ (Mumu), “Bildircin” (Perepyolka), N. Leskov’un, “Canavar” (Zver’), L. Tolstoy’un “Holstomer” (Holstomer), “İlk Kez Bir Tavşanı Nasıl Öldürdüm” (Kak ya pervıy raz ubil zaytsa) gibi edebiyatın altın çağı yazarlarının eserlerinde de hayvan imgeleri betimlenmeye devam eder. XX. yüzyıl Rus edebiyatına geldiğinde hayvan imgelerini eserlerinde canlı bir şekilde konu eden yazarlar arasında S. Yesenin, M. Bulgakov, M. Privişin, O. Perovskaya, İ. Sokolov-Mikitov ve A. Kuprin gibi isimler karşımıza çıkar.

Bu çalışmada Aleksandr Kuprin’in hayvanlar aleminin betimlenmesine kazandırdığı “Beyaz Barbet Köpeği”, “Zümrüt”, “Gri Kurt” adlı öyküleri incelenecektir. İlk olarak yazarın sanatında hayvan imgelerine özel bir önem göstermesinin nedenlerine değinilecektir. Daha

¹ Animalist edebiyat hakkında daha detaylı bilgi için bkz. (Koblyakova, 2010, s. 208-210).

² Fantastik zoomorfik serinin sunumuna yönelik örneği temsil eden kedi Begemot’un “ismi Tevrat’tan alınmıştır. Tanrı, gücünü göstermek için burada Eyüp Peygambere hiçbir insanın baş edemeyeceği iki canavardan söz etmektedir. Bu canavarlar bir tür su aygırı olan Behemot (“begemot” sözcüğü Rusça’da bu anlamı almıştır) ve bir timsaha benzeyen Levyatan’dır. Bulgakov’un Begemot’u bir erkek kedidir.” Detaylı bilgi için bkz. (Kaşoğlu, 2001, s. 36-38).

³ Krılov’un fabllarında yer alan hayvan kahramanları için bkz. (Karabacak, 2015, s. 7-160)

⁴ Detaylı bilgi için bkz. (Yetkin, G. B. & Öksüz, G., 2019, s. 4248-4258).

sonrasında gerçekleştirilen inceleme sürecinde öykülerinde ele aldığı köpek, at ve kurt imgeleri aracılığıyla aktarmak istedikleri üzerine değerlendirmeler ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Kuprin'in Öykülerinde Özne Olarak Hayvan İmgeleri

XX. yüzyıl Rus edebiyatının önde gelen yazarlarından Aleksandr Kuprin, eserlerinde sık sık dünyanın en masum ve samimi varlıkları olarak kabul ettiği çocukları ve hayvanları konu eder. Bununla birlikte çalışmamızın amacı, yazarın eserlerindeki hayvan imgelerini incelemek olduğu için ilk olarak hayvan sevgisinin ve ilgisinin nedenlerine değinilecektir. Kuprin çocukluğunda kaldığı yetimhanede çeşitli acımasız davranışlara tanıklık eder ve Harbiye Okuluna bir şekilde uyum sağlamak zorunda kalır. Buna karşın ruhunda merhamet ve acıma yetisini her daim korumayı başarır. Rus eleştirmen ve yazar Lyudmila Vladimirovna Krutikova'ya göre (1971) Kuprin büyük bir "hayvan severdir." Hayvanları eğitir, hastaysa iyileştirir, ölümcül tehlikelerden kurtarır. Kuprin'in hayvanlar alemine özel bir ilgi duymasının nedeni, esasen doğal yaşama duyduğu hasret duygusuyla alakalıdır. Bu özel ilgi, 1896 yılında Kiyev'de yerel bir sirk ziyaret ettiği sırada daha da yoğunlaşır. Burada sirk muhabiri olarak çalışmaya başlaması, Kuprin'in spora ve hayvanlara olan ilgisini artırır (Bostancı, 2004, s. 23). Bu ilgiye bağlı olarak "Zümrüt", "Beyaz Barbet Köpeği", "Köpek Saadeti"⁵ (Sobaç'ye şçast'ye), "Fil Gezintisi" (Slonovaya progulka) ve "Ayılar" (Medvedi) hayvanlar ve vahşi hayvanlar hakkında yazdığı öykülerden en dikkat çekenleridir.

Ünlü hayvan terbiyecisi Anatoliy Durov, hayvanlara ithafen hazırladığı posterlerinde bile şöyle yazar: "Kuprin'in kızı, 'Tüm hayvanlarımız köpekler, atlar, kediler, keçiler, maymunlar, ayılar ve diğer hayvanlar aile üyelerimizdi' dedi. Babam onların hayatını ve geleneklerini şefkatle ve yakından izledi" (Nikolayevna, 2010). Kuprin hayvanları o kadar çok severdi ki diğer yazarların onları daha az tasvir etmeye başladıkları için üzüldüğünü dile getirir. Rus yazar Oleg Nikolayeviç Mihaylov⁶ 1930'da Kuprin'in gazetecilerden birine üzüntüyle şöyle dediğinden bahseder: "Artık edebiyatta neredeyse hiç köpek veya at kalmadığını fark ettiniz mi?" Sanki bir boşluğu doldurmak istercesine, zaten ciddi şekilde hasta olan Kuprin, hayatının son yıllarında hayvanlar hakkında "İnsanın Dostları" (Druzya çeloveka) başlıklı kapsamlı bir kitap yazmayı tasarlar. Ancak yazarın bu planını uygulamak için zamanı yoktur. Planlanan döngüden sadece "Ralph" (Ral'f, 1934) adlı öyküsünü yazmayı tamamlayabilir (Nikolayevna, 2010). Bu noktada farklı yayınlara dağılmış hayvanlarla ilgili öyküleri bir araya getirildiğinde çok kapsamlı bir kitap oluşturulabileceği yargısında bulunulabilir. "Farklı dönemlerde enteresan eserler ortaya koyması ve çeşitli yayınevlerinde eserlerinin yayımlanmasının esas nedeni, sürdüğü yaşam tarzıyla ilişkilendirilebilir" (Bostancı, 2004, s. 167).

Kuprin'in eserlerindeki hayvan imgeleri, sahip oldukları ahlaki değerleri, karakterleri, alışkanlıkları ve insana olan sadakatiyle karşımıza çıkar. Bu yüzden öykülerdeki hayvan imgeleri, büyük insani değerler taşır. Kuprin'in yakın çevresindeki herkes, onun hayvanlara bilhassa da köpeklerle duyduğu büyük sevgiden bahseder. Yarı aç bir şekilde yaşadığı dönemlerde dahi lokantalardan arta kalan kemikleri toplayıp köpekleri beslediği zaman duyumsadığı sevinci anlatırlar (Bostancı, 2004, s. 181). Beyaz Barbet Köpeği, Köpek Saadeti, Ralf, Korsan (Piratka), Barbos ve Julka (Barbos i Jul'ka), Zavirayka (Zavirayka), Barri (Barri) ve Balt (Bal't) adlı eserleri köpekleri konu ettiği öyküler serisini oluşturur. Hayvanlarla ilgili öykülerini iyimser bir mizah anlayışıyla anlatır. Öykülerde yazarın dikkatli gözlem gücü sayesinde hayvanlar üzerine şaşırtıcı detaylara yer verilir. Kuprin, hayvanları insanın sadık arkadaşları olarak görmektedir (Dönmez, 2019, s. 104). "Beyaz Barbet Köpeği" bu anlamda ön plana çıkması bakımından eleştirel, edebi ve betimleyici analitik yöntemlere dayandırılarak incelenecektir.

⁵ Yazarın karakter olarak hayvanlara başvurduğu ilk eseridir. Bkz. (Kuprin, 2020).

⁶ Kuprin'in hayatı üzerine hazırlanan kapsamlı çalışmalar için bkz. (Mihaylov, 2018); (Bostancı, 2004).

İnsanın Ebedî Dostu Olarak: “Beyaz Barbet Köpeği”

Aleksandr Kuprin'in “Beyaz Barbet Köpeği” adlı öyküsünde doğaya yakın yaşayan sıradan insanlar konu edilir. Ancak öykünün merkezinde köpek Arto'nun kaderi ele alınır. Dede Martın Lodijkin ve torunu Sergey, benzer bir yaşamı sürdüren gezgin akrobatlardır. Aralarındaki dostluk bağı çok kuvvetlidir. Çok sevdikleri Arto isminde bir de köpekleri vardır. İlk olarak köpeğin sıradan eylemleri ile özelliklerinden bahsedilir: “Gözleri sıcaktan kısıldı ve bu hali bir hayli tatlı görünüyordu ve çıkıntılı uzun dili hızlı nefes almaktan titriyordu” (Kuprin, 2007a, p. 740), “Arto karnının üzerine uzanıp ve iki ön patisini de ekmeğin üzerine koyarak kendi payına düşeni kenarda yedi” (Kuprin, 2007a, s. 761), “Akıllı köpek hızla duvara tırmandı, kuyruğunu sallamaya ve zaferle havlamaya başladı” (Kuprin, 2007a, p. 773). Daha sonrasında öyküde hayvanın sağduyusu gibi bazı soyut nitelikleri yorumlanır. Bu durum “kendisi tarafından duyumsanan bazı işaretlerle her zaman doğru bir şekilde yolunu bulan” Arto'nun ihtiyatlı oluşunda kendini gösterir (Kuprin, 2007a, p. 737). Arto, öyküde zekasıyla ön plana çıkarılır. Akıllıca davranır, koşulları ve durumu dikkate alır, her şeyi hesaplayarak hareket eder. Bu özelliği Arto'nun Seryoja'nın yardımı sayesinde serbest bırakılması sırasında, “akıllı köpek onu mükemmel bir şekilde anladı. Hızla duvara tırmandı” (Kuprin, 2007a, s. 773) cümlesiyle somutlaştırılır. İnsan ve hayvan arasındaki dostluk ilişkisi, Arto'nun kaderi aracılığıyla öyküde açıkça gözler önüne serilir. Dede Lodijkin, Arto'yu satın almayı teklif eden zengin bir ev sahibesine şöyle der: “Bakınız hanımefendi, bu barbet köpeğinin ikimizi ruhen beslediği, susuzluğumuzu giderdiği ve bizi giydirdiği söylenebilir. Ve hiçbir şekilde onun satılması mümkün değildir” (Kuprin, 2007a, p. 753). Dahası Arto, onlar için dört ayaklı bir yol arkadaşı, ayrılmayacakları sadık bir dost olarak kabul edilir, teklif edilen paraya hiçbir şekilde satmazlar. Kuprin bu öyküsünde birincil olarak hatalı çocuk yetiştirme yöntemleri ve ahlaki değerler sorusunu gündeme getirir. İkincil sorun olarak ise sosyal statüdeki farklılıkları ve bunun beraberinde getirdiği ahlaki yozlaşmayı gözler önüne serer. Bu bağlamda ikinci sorunun birinciyi aştığı görülmektedir.

Öyküde okuyucuya birbirinden tamamen farklı karakterlere sahip olan iki erkek çocuk imgesi sunulmaktadır. İlk çocuk on iki yaşında, çalışkan, inatçı, azimli ve cesur bir akrobat olan Sergey'dir. Gerçeği algılayabilecek yetilere sahiptir, tüm zorluklara göğüs gerebilir ve sorumluluk alabilir. Nitekim bu karakter özelliği hayatını riske atarak, doğüstü yaratıklara karşı beslediği korkusunu yenerek, düşe kalka köpeğini kurtarmayı başararak gösterilir. Zengin ev sahibi Arto'ya sahip olabilmek için kapıcısına onu çalmasını emreder. Bunun üzerine Sergey kapıcının işkencesine ve şiddetine maruz kalan köpeğini görür görmez bağırmağa başlar: “Vurmaya cüret etme! Sakın köpeğe vurmaya cüret etme, kahretsin!” (Kuprin, 2007a, p. 771). Burada Sergey'in köpeği Arto ile olan sadık dostluğuna ve bu uğurda ortaya koyulacak kahramanlığa hazır olma hali yansıtılır. Nitekim sağduyu ve cesareti sayesinde Seryoja hem dedesi Lodijkin'in kaderini hem de köpeğin varlığına bağlı olan kendi kaderini kurtarır. İkinci çocuk; histerik, şımarık ve kaprisli Trilli'dir. Yaş olarak Sergey'den biraz daha küçüktür. “Ver”, “istiyorum”, “bana” gibi kullandığı kelimeler bencil ve sözden anlamaz yapısını yansıtan türdendir. Annesi ağlamaması için ne pahasına olursa olsun ona her şeyi vermeye hazır bir mizaca sahiptir. Bu nedenle çocuk, her şeyin alınıp satılabileceği kanaatindedir. Öyküde çocukların yetiştirilişinde gözlenen hataların istenmeyen tehlikeli sonuçlara yol açabileceği mesajı verilir. Olgunlaşmamış, şımarık çocuklar sergiledikleri davranışlar için sorumluluk almaya hazır değildirler, yasakları tanımazlar, kendilerini suçlu hissetmezler, başkalarına saygı duymazlar. Kendilerine hak olarak gördükleri güç arzusu günden güne artarak zararlı bir boyuta varabilir. Yazar, bir köpeğin sahibine olan bağlılığının ve sonsuz sevgisinin her şeyin doygunluğuna ulaşılmış bir hayattan çok daha önemli olduğunu ifade eder. Aynı zamanda da maddi açıdan yoksunluk yaşayanlara karşı sempati duyar, varlıklı kimseleri tenkit eder ve bir köpeği idealize eder. Böylelikle köpeğe olan yaklaşım üzerinden öykü kahramanlarının karakterleri, davranışları, erdemleri ve zaafı okuyucuya aktarılır. Yazlık sakinlerinin ahlaksız tutumlarına karşı sirk çalışanlarının kendinden ödün vermemesi, şımarık bir

çocuğun kaprisli oluşuna karşı akrobat bir çocuğun kararlı duruşu, kapıcının ihanetine ve suçuna karşı köpeğin gösterdiği sadakat ve bağlılık bu anlamda verilebilecek örneklerdir. D. O. Yevsina (2015) bu öyküye ilişkin olarak kaleme aldığı makalesinde köpeklerin özne olarak yer aldığı tarihsel arka planda büyük insani ve toplumsal trajedilerin saklı olduğunu vurgular. Kuprin, köpeklere olan yaklaşım üzerinden bir insanın ahlaki, manevi durumunu tasvir eder ve onun ruhundaki en insancıl duyguları, güzelliği, asaleti, cesareti ve sonsuz sadakati ortaya çıkarır. Böylelikle halk hikâyelerinde köpeğin her zaman olumlu bir anlama sahip olduğu ve insanın en yakın dostu olarak kabul edildiği (Uzelli, 2016, s. 109) yargısı bu öykü bağlamında da gözler önüne serilmiş olur.

Kuprin'in hayvan imgelerinde gözlenen tasvirler, toplumda gözlenen olumsuzlukları ifade etmenin bir tür sanatsal aracı olarak görev görür. Nihayetinde sadece insan değil, hayvan da burjuva toplumunun neden olduğu olumsuzluklardan etkilenir. Bu durumun konu edildiği eserlerden bir diğeri “Zümrüt” adlı öyküdür.

Antropomorfist Yaklaşımın Bir Temsili Olarak: “Zümrüt”

At imgesi gerek Rus folklorunda ve mitolojisinde gerekse edebiyatında önemli bir yere sahiptir. At, kudreti ve çevikliği ifade eder. Bu bağlamda Puşkin'in “Kazak” (Kazak), Batuşkov'un “Tutsak” (Plenny), Lermontov'un “Mahkûm” (Uznik), Blok'un “Sevgilim, Prensim, Nişanlım” (Moy lyubimiy, moy knyaz', moy jeni) gibi çok sayıda önemli Rus yazarının eserlerinde at imgesine yer verdikleri görülmektedir. Aleksandr Kuprin de 1907 yılında Rus yazar ve dramaturg Vladimir Alekseyeviç Tihonov'a yazdığı bir mektupta “Zümrüt adında bir yarış atı hakkında bir masalcık yazdığını” ifade eder. Kuprin'in “masalcık” diye bahsettiği bu eser, klasik Rus edebiyatı yazarlarının hayvanlar hakkında yazdıkları eserler arasında ilk sıralarda gelir. Kuprin “Zümrüt” öyküsünü Lev Tolstoy'a olan derin sevgisini ifade ederek “Eşsiz alaca yorga at Holstomer'in anısına ithaf ediyorum” cümlesiyle başlatır. Gerek “Holstomer”⁷ gerek “Zümrüt” yazarlarının canlı ve güzel olanı çirkinleştiren burjuva gerçeklerine duydukları öfkeyi gözler önüne serer (Bostancı, 2004, s. 170).

Kuprin'in Zümrüt'ü, Amerikan soyundan dört yaşında uzun mesafeli bir koşu atıdır. Düz, gri, gümüşü çelik bir renge, kusursuz bir vücuda ve bacaklara sahiptir. Öyküde geçen tüm olaylar bir atın gözünden aktarılır. Kuprin bu öyküsünde bir yarış atının iç dünyasından bahseder. Zümrüt adlı at, ikinci tür hayvan imgeleriyle, antropomorfizmle, yani hayvanın insanlaştırılmasıyla ilişkilidir. Zümrüt, insanlara özgü manevi özellikleri taşır. Zümrüt tıpkı bir insan gibi hem sevgi hem de nefret duygularını duyumsar. Zümrüt, diğer yarış atlarıyla birlikte aynı ahırda kalır. Ancak daha sonra aralarında bir husumet başlar ve birlikte yaşamak dayanılmaz bir hâl alır. Yetersiz yer nedeniyle, genç bir kısrağ olan Şegoliha'yı ahıra onların yanına yerleştirirler. Zümrüt, kendisine çekici gelen kısrağ Şegoliha'ya duyduğu ilgisini ifade eder ve Şegoliha da onun duygularına tepki verir: “Zümrüt hassas burun deliklerini genişleterek uzun bir süre havayı içine çekti, teninin hafif ama güçlü, heyecan verici kokusunu hissetti ve kısa bir kahkaha attı. Hızla geri dönen kısrağ, ince, titreyen, nazik ve işveli bir kişnemeyle karşılık verdi” (Kuprin, 2007b, p. 681-682). Betimlemelerin netliği ve gerçekliği, bu öykünün başlıca sanatsal özellikleri olarak ön plana çıkar. Şegoliha şu sözlerle betimlenir: “Kuru ottan kafasını her kaldırışında başını geriye atardı ve iri gözleri birkaç saniyeliğine menekşe rengi bir ışıltıya parlardı.” Tüm öykü, hayvanlara karşı gerçek bir sevgiyle doludur (Bostancı, 2004, s. 225). Öte yandan Zümrüt, yaşlı huzursuz kahverengi bir at olan Onegin'e karşı düşmanlık ve kıskançlık besler. Zümrüt ve Onegin, birbirlerine hiç tahammül edemezler. Atlar arasında kin ve düşmanlık yoğun bir şekilde hissedilir. Yarış günü Zümrüt de diğer atlar gibi yarışmaya özenle hazırlanır. Zümrüt'e rehberlik eden İngiliz jokey gelir: “Tıraşlı, bronzlaşmış yüzü, alaycı bir şekilde bakan sert, ince, kıvrımlı dudakları vardı. Altın gözlük

⁷ Konuya ilişkin detaylı bilgi için bkz. (Günel, 2018, s. 48-54).

takıyordu; onların arasından mavi, açık gözleri sıkıca ve inatla sakince bakıyordu” (Kuprin, 2007b, p. 688-689). Hem insanlar hem de atlar bu zayıf, uzun boylu, uzun kollu adamdan korkar ve ona saygı duyar. Jokey ve binicilerin özellikleri de atın gözünden aktarılır. At, tecrübeli veya acemi bir eli hemen hissederek, becerikli veya beceriksiz bir dokunuşa farklı tepkiler verir. Aralarında büyük kavgalar yaşanır. At, bir rüya görür. Erken bir bahar sabahı, güzel bir şafak ve hafif kokulu bir çayır hayal eder. Öykü boyunca Kuprin, bir atın düşlerini anlatır. Zümrüt düşlerinde geçmişine üzülür, eski hayatını idealize eder. Doğal olarak öyküde diyaloglar ve konuşmalar yoktur, ancak hayvan ve insan arasında kelimeler sarf edilmeden kurulan iletişim açıkça gösterilir. Zümrüt, insanların dünyasından kopamaz, aksine onlara daha da yakınlaşır, ancak onları her zaman anlamaz ve onların anlayışıyla karşılaşmaz.

Yarışlar başlar ve Zümrüt, bu İngiliz binicinin rehberliğinde yarışları mükemmel bir şekilde kazanır. Zümrüt stantlara getirilir. Öyküde resmedilen yarış sahnesi atın zekasını, algılama yeteneğini, çevresinde olup bitenlere ilişkin rasyonel bilgisini gözler önüne serer: “Stantlar aşağıdan yukarıya tamamen kalın bir insan kalabalığı tarafından karartıldı (...) Zümrüt binlerce gözün acımasızca onu nasıl takip ettiğini hissetti ve bu gözlerin ondan hızlı, gerilim dolu hareketler beklediğini açıkça anladı” (Kuprin, 2007b, p. 693-694). Ancak onun etrafında toplanan insanların öfkesine ve protestosuna maruz kalır. "Sahte yarış atı" diye ona bağırdıklarında, safkan olmadığını ima ettiklerinde, Zümrüt bu sözlere anlam veremez ve huzursuzca kulaklarını hareket ettirir. “Onlar neyden bahsediyorlar? diye şaşkınlıkla düşünür ve kendi kendine “Oysa ki çok iyi koştum!” diye düşünür (Kuprin, 2007b, p. 697). Zümrüt ahıra götürülür, satışa sunulur. Onu incelemek amacıyla birileri gelip gider ama kimse satın almaz. Sonra Zümrüt’ü ahırdan alıp arabasıyla istasyona götürürler. Atı bir köye getirdiklerinde diğer atlardan ayrı bir ahıra kilitlerler. Yine bazı insanlar onu inceler ve satın almaz. En sonunda Zümrüt’ün anlaşılmasız bir korku hissettiği damat gelir, yalağına garip bir tatta tahıl koyar. Zümrüt “midesinde hafif bir ağrı yaşar... Sonunda ağrı dayanılmaz hale geldi. Zümrüt donuk bir şekilde inledi (...) ve yere düşer” (Kuprin, 2007b, p. 699). Yazar, “Zümrüt”ün içindeki hüznü karşılık gelen her şeyi betimlediği sahnelerle paylaşır: "Akşamleyin Zümrüt kuyudan su içerken, çitin arkasından ona karanlık bir korku salan büyük sarı bir ayın yükseldiğini gördü” (Kuprin, 2007b, p. 698). Betimlenen bu sahne, Zümrüt’ün ölümünden önceki son anlarını ifade eder. Öykünün sonunda Kuprin, bencil güdüler ve insanların zalim davranışları nedeniyle yarış atı Zümrüt’ün maruz kaldığı saldırı, aşağılama ve ıstırapı kişileştirir. Öyküdeki trajedinin doruk noktası, insan entrikalarının kurbanı olan bir atın soğukkanlılıkla zehirlenmesiyle son bulur. Zümrüt zehirli tahılı yediği için ölmüştür. Böylelikle Kuprin’in “Zümrüt” adlı öyküsünde esasen ahlaki bir meseleyi gündeme taşıdığı anlaşılmaktadır. Bir yandan insan zulmü ortaya konulurken diğer yandan bir hayvanın güzelliği, özverili oluşu, masumiyeti karşısında insanın kabalığı, nankörlüğü ve kurnazlığı karşı karşıya getirilir. Birbirleriyle yarış hâlindeki burjuva toplumu ihtiraslarıyla savaşırken tüm doğal güzellikleri yok etmektedir (Bostancı, 2004, s. 108). Araştırmacı Dinara Albertovna Davlethanova’nın (2017, p. 9) görüşüne göre “sahip olunan manevi nitelikler biyolojik kökenle ilişkili değildir. Kuprin’in öykü sanatına bakıldığında insan esasen acı çeken bir varlıktır. Bu durum bir hayvanda bir insandan daha iyi ifade edilebileceği anlamına gelir.” Dolayısıyla hayvanların nitelikleri bakımından insanlardan daha üstün tutulduğu anlaşılmaktadır.

Mistik Bir Kurgu Örneği Olarak: “Gri Kurt”

İlk olarak “Kurt Adam” (Oboroten) başlığı altında yazılan ancak 1901’de yayımlanan “Gri Kurt” (Serebryaniy volk) öyküsü, Kuprin’in hayvan imgesini işlediği bir başka eseridir. Öyküde geçen kurt imgesi hayvanlar aleminde özgürlüğü, bağımsızlığı, cesareti ve korkusuzluğu sembolize eder. Bazen hayvanların kralı diye tanımlanır. Ancak kurtlar, muazzam güçlü, yırtıcı ve kurnaz hayvanlar olarak insanlar için her zaman korkuya ve dehşete neden olur. Folklor ve edebiyatta kurt imgesi, farklı şekillerde kişileştirilir. Gennadiy Nikolayeviç Pospelov’a göre (2005,

p. 366-367) kişileştirmeler, “doğa görüngelerinin, bitki ve hayvan dünyasından görüngelerin, insanların bilinçli yaşam ve edimleriyle gene benzerlik temelinde özdeşleştirilmelerine dayanmaktadır.” Doğu Slav mitolojisinde⁸ kurt, ambivalans bir özelliğe sahiptir. Kurdu olumsuz sembolik bir anlama sahip olduğu inancından dolayı adını anmaktan dahi sakınırlar. “Kurdu an, karşında belirsin” şeklinde bir atasözleri dahi vardır. Bu anlamda kurt yerine hayvan, gri, münzevi gibi farklı adlarla anılır (Koval, 2016, s. 224). Dolayısıyla öykünün “Gri Kurt” olarak adlandırılmasıyla olumsuz anlamın öncelikli kılındığı söylenebilir. Öte yandan Slav folklor geleneğinde kurt, genel itibarıyla insanın yardımcısı, kurtarıcısı olarak da karşımıza çıkar (Derbenyova, 2016, p. 50). Bu bağlamda Puşkin’in “Ruslan ve Lyudmila” (Ruslan i Lyudmila) adlı poemadaki kahverengi kurt imgesini ve “İvan Çareviç’in Hikâyesi, Ateş Kuşu ve Gri Kurt” (Skazka ob İvane-Tsareviçe, Jar-Pütse i o serom volke) adlı Rus halk masalında bir arkadaş olan kurt imgesi akıllara gelmektedir. Kuprin’in “Gri Kurt” öyküsü, kışın Volçiy istasyonuna trenle gelen ve bir arabacı olan kahraman Trohım Şerbatıy tarafından anlatılan özel bir efsanedir. Yazarla birlikte Volınskiy eyaletindeki Kazimirovka’ya gönderilir. Ormanın içinden geçerken bir kurt uluması duyarlar. Şerbatıy “Belki trompet çalan bir kurt değil, bir kurt adamdır” der (Kuprin, 1971, p. 97). Slav mitolojisinde Vovkulak (Kurt Adam), doğaüstü özelliklere sahip kurda dönüşen bir kişidir. Trohım, kurt gibi davranmayı bilen insanlar olduğunu iddia eder. Trompet çalarlar ve ormanda koşarlar. Sonra yüzyıldan yüzyıla geçen ve halklar arasında aktarılan eski Polissya efsanelerinden birini anlatmaya başlar. Bu efsane, İvan Omelçuk isminde yaşlı bir adamdan ve onun Stetsko ile Nazar isminde iki oğlu olduğundan bahseder. Büyük oğlu Stetsko, köydeki bütün delikanlılardan üstündür. Görkemli, hünerli ve neşeli bir adamdır. Bir gün orduya alınır. Veda gününde bütün köy üzgündür ve ağlar. Stetsko, şakacı bir şekilde köylülere şöyle der: “Ne yapıyorsunuz siz böyle, sanki rahmetli olmuşum gibi benim için mi ağlıyorsunuz? Stetsko’nuz hiçbir yere kaybolmayacak: ne ateşte yanacak ne de denizde boğulacak”. Onu çok uzağa sürerler, ancak kısa bir süre sonra hayatının iyi olduğunu, yoldaşlarının onu sevdiğini ve üstlerinin onu rahatsız etmediğini söyleyen bir mektup alırlar. Bir sonraki mektubunda, kendisini alay kilisesine mezmur yazarı olarak atadıklarını ve Türkiye ile büyük bir savaşa başladıklarını yazar. O zamandan bu yana bir buçuk yıl geçer, ondan hiçbir mektup gelmez, hakkında hiçbir şey duyulmaz ya yakalandığını ya da savaşta öldürüldüğünü düşünürler. Sonbaharda, Stetsko aniden ortaya çıkar. Zayıflamış, esmerleşmiş, sol bacağı topallayan, sağ eli sargılı bir şekilde ve bir madalyayla serbest bırakılmış, derisinin altında iki Türk mermisiyle ve ordudayken biriktirdiği hatırı sayılır miktarda parayla geri döner. Stetsko tamamen bambaşka bir insan gibi görünür, “sanki orada, savaşta değiştirilmiş gibiydi” (Kuprin, 1971, p. 99) asık suratlı, dalgın, şaka yapmayan, gülmeyen birine dönüşmüştür. Kimseyle konuşmak istemez, sadece kendi kendine düşünür. Babası, bu ruh halinin değişmesi için oğlunu evlendirmeye karar verir. Stetsko ilk önce evlenmeyi şiddetle reddeder, ancak babasının tehdidi altında kalarak ve annesinin gözyaşlarına dayanamayarak evlenmeye razı olur. Ailesi onu Grişna köyündeki bir güzelle evlendirir. Stetsko kimseyle konuşmaz, somurtkan bir ifadeyle oturur, genç ve güzel karısına bile bakmaz. Karısı bu duruma uzun süre dayanamaz. Kendisiyle konuşmak, uyumak istemeyen kocasından şikayetçidir. Stetsko her gün gece yarısı evden çıkar ve sabahleyin eve geri döner. Bu durumu öğrenen babası Omelçuk çok üzülür ve işin aslını öğrenmek için oğlunu takip etmeye karar verir. Böylelikle korkunç bir sırrı öğrenir: Geceleri oğlu büyük bir gri kurda dönüşür, sonrasında uluyarak ormana koşar. Bu sırada ormanın her yerinden binlerce kurt sesi ona yanıt verir. Devasa gri kurt ormanın ortasında durur ve diğer kurtlar dört bir yandan ona doğru koşar, etrafını sarar, kürkünü yalar. Sabah Stetsko babasının yanına gider ve bu yaşananlardan haberdar olduğunu bildiğini söyler, ardından da eğer kendisi böyle olmasaydı kurtların babasını öldüreceğini söyler: “Bu gece Noel arifesinde, biz Vovkulaklara insanlar ve hayvanlar üzerinde büyük güç verildi” (Kuprin, 1971, p.

⁸ Kapsamlı bilgi için bkz. (Uzelli, 2016); (Öksüz, 2014).

105). Babası ile yaptığı konuşmanın ardından, Stetsko tamamen ortadan kaybolur ve öyküde son sesi şu şekilde duyulur: “Kızma baba. Bir daha asla bizim topraklarımıza gelmeyeceğim. Ve inan bana: kimin ruhu Tanrı tarafından lanetlendiyse, onun için dünyada yaşamak hiç kolay değil” (Kuprin, 1971, p. 105).

Kuprin, bu öyküsünün türünü farklı bir şekilde tanımlar: “Noel hikayesi”. Öykü, yazarın gizemli Belarus “Poles’ya” hakkındaki izlenimlerini ve şaşırtıcı efsanelerini içerir. Kuprin bir zamanlar Belarus’ta Volyn’de bir malikanenin yöneticisi olarak görev yapar. Yazar, bu esnada Polesiye’nin güzelliğinden, halk geleneğinden, folklorundan ve kültüründen çok etkilenir. Orada yaşanan efsaneler hakkında aktif bir şekilde çalışmalar yürütür. Mistik dünya algısı, mevcut dünyanın ikiliğini ima eder, irrasyonel, bilinmeyen bir varlık genellikle derin psikolojik korkuya, yabancılaşmaya veya tamamen kendi içine çekilmeye neden olur. Kişi duyguları aracılığıyla gerçek dünyayı hisseder, onunla ilişki kurar. İç dünyasında barındırdığı tüm arkaik korkular, inançlar, mitler, efsaneler gerçek olarak hissedilir. Bahsi geçen tüm bu özellikler Kuprin’in “Gri Kurt” adlı öyküsünde timsalleştirilmiştir. Kuprin’in “Gri Kurt” adlı eserinin kompozisyonu klasik olana benzerken örnekleri genellikle Kuprin’in “Polissya efsaneleri” döngüsünde bulunan “öykü içinde bir öykü” barındırır. Ancak öyküde yeni bir anlatıya giriş yapılırken işlenen ilgili efsane aynı anda sonlandırılır. Böylelikle okuyucu ucu açık bırakılan anlatının sonunu kendi hayal gücüyle değerlendirme yoluna sevk edilir (Koryakina, 2013, p. 210). Ayrıca balad ve mistik kurgu türüne ait olduğu söylenebilir. Araştırmacı yazar Nadejda Aleksandrovna İgonina (2010, p. 94) Kuprin’in eserlerini “karanlık, gizemli bir tada sahip fantastik, folklorik, efsanevi, tarihi, hayatın içinden malzemelerle yoğrulmuş şiirsel bir balad” olarak tanımlar. Öyküdeki orman imgesinin de çarpıcı bir anlama sahip olduğu görüşündedir: “Orman imgesi hem folklorik hem de kabul görmüş edebî eserlerinde nadir olmayan mistik karanlık koşulların, gizemli ve korkunç uyanış güçlerinin anlamını oluşturur” (İgonina, 2010, p. 92). Bununla birlikte ormanların Kuprin’in bulunmaktan büyük bir keyif aldığı yerlerden biri olması nedeniyle kız kardeşi ve eşini ziyaret etmekten çok mutlu olduğunu kaleme aldığı mektubundan okumak mümkündür: “ (...) Zvernigorodskoye, Kurşinskoye, Zarayskoe Orman Bölgeleri! Hayatımın en verimli ayları oralarda geçti. Orada en güçlü, yararlı izlenimleri edindim. Ve orada Rus dilini ve Rus peyzajını öğrendim” (Gürsoy, 2020, s. 46). Bu anlamda orman imgesinin öyküde tecelli edilmesinde yazarın hayatından otobiyografik izler taşıdığı değerlendirilmesinde bulunulabilir.

Kuprin’in sanatı için mistik fantastik kurgu türü karakteristiktir. Yazar, sanat hayatı boyunca doğaüstü olguları tasvir etmek ve anlamak için masallar, mitler, efsaneler, Noel, Paskalya öyküleri gibi çeşitli sanat formlarını başarıyla bir araya getirir. Söz konusu mistik özellikler, yazarın neredeyse tüm eserlerinde gözlenmektedir. Bu bağlamda sıradan öyküler ve mistik kurgu arasında bir tür geçiş türü formu özelliği gösteren öykülerinden “Gri Kurt” karşımıza çıkmaktadır. Kuprin’in bu öyküsünde gerçekçi ve fantastik motifler iç içedir. Köyde, sıradan insanlar yaşamaktadır. Stetsko’nun imgesinde fantastik özellikler yoğun bir şekilde somutlaştırılmıştır. O, olağanüstü bir adam, kocaman gri bir kurttur. Araştırmacı Oksana Viktorovna Koryakina (2013, p. 212) halk efsanelerine göre “Beyaz kurt, diğer dünyaya erişimi olan tüm hayvanlar üzerinde lider ve kraldır” ifadesini paylaşır. Öykü boyunca kurdun görünümü çeşitli renklerde gösterilir: Beyaz, beyaz-gri ve gri. Öykünün sonunda Kuprin, açıklamaya ateşli bir kırmızı renk ekler: “Ve gözleri kırmızı ışıklar gibi parladı. Ve yaşlı adam aniden Stetsko’nun ağzının ve bıyığının yoğun bir şekilde kırmızı kana bulaştığını düşünür” (Kuprin, 1971, p. 105). Bu öyküde “kurt” imgesi kişileştirilmiştir. Yazar öyküsüne kurtlardan bahsederek başlar ve okuyucuya önceden anlatılacakların hayal gücünü sunarak gelecekte her şeyin bir kurt adam imgesi etrafında odaklanacağını ifade eder. Aynı zamanda Kuprin’in bu öyküsünde savaşın insan üzerinde yarattığı derin maddi ve manevi etki Stetsko üzerinden gözler önüne serilir. Yaralanmasının yanı sıra Stetsko savaş alanından döndükten sonra ciddi bir psikolojik çöküntü yaşar. Buna insan özünün kaybı, “gri bir kurda” dönüşümü eşlik eder. Rus folklor bilimci ve edebiyat eleştirmeni Aleksandr

Nikolayeviç Afanasyev'e göre (2009, p. 123) "kurt adamlar iki tiptir: Birincisi kurt da dahil olmak üzere herhangi bir hayvan biçimini alabilenler, ikincisi büyücüler ve cadılar tarafından kendisine dayatılan bir lanet veya büyücülük yoluyla zorla dönüştürülen "zoraki" kurt adamlardır." Yazar, Stetsko'nun bir kurt adam olduğunu doğrudan ifade etmez. Aslına bakıldığında Kuprin'in kahramanının sadece geceleri sıradan bir kurt görünümü aldığı değil, bir Vovkulak olduğu da belirtilmelidir. Bu nedenle Stetsko'nun, kendisine "geri dönme" süper yeteneği kazandıran büyücülerin gücünün etkisi altına girdiği varsayılabilir. Nitekim Vovkulak farkında olmadan insanca davranır, insanlar arasında yaşar ve onlarla iletişim kurar. Babasına yaklaşan kurt sürüsünü uzaklaştırır, kimseye zararı olmadan ormana giden yoldan geçenlere dokunmaz, ancak açgözlü bir tüccara saldırır. Kuprin'in bu eserinin, daha önce belirttiğimiz, N. G. Babenko'nun sunduğu ilk tipe ait olduğu gözlemlenmektedir. Böylelikle öyküde antropozoomorfik imgelerin geliştirilmesi sağlanmıştır. Söz konusu kahramanlar, insan görünümlü hayvanlardır. Hem insan hem de hayvan nitelikleriyle karakterize edilirler. Buradaki kurt adam (Vovkulak) Stetsko'yu temsil eder. Kuprin'in öykülerinde epik ve lirik olanlar, organik olarak bir araya getirilir. Yazar çeşitli sanatsal teknikleri ustaca kullanır. Bunlar arasında çevre betimlemeleri, kahramanların portre yaratımı, epitet ve sembol kullanımları yer alır. Bilhassa kahramanların portrelerinde gözlenen renk epitetleri (beyaz bir barbet köpeği, gri bir at ve gri bir kurt), hayvanlara ayrı bir anlam katar, imgelerinin daha etkileyici şekilde oluşturulmasına imkân tanır.

Kuprin'in öykülerinde yer alan kahramanların isimlendirilmesi de belli bir sembolik anlama sahiptir. Örneğin "Beyaz Barbet Köpeği"nde Arto, "erkek ayı" anlamına gelir. Aynı zamanda cesaret, enerji ve bağımsızlığı ifade eden Fin bir erkek adıdır. Yarış atına Zümrüt isminin verilmesi, tıpkı değerli bir zümrüt taşı gibi sert, ancak hatasız olmasının imkânsız oluşuyla değerlendirilir. "Gri Kurt" öyküsünde yer alan tüm kahramanların isimleri, Stetsko'nun dışında, kendi içlerinde Hristiyan motifleri taşır. Yaşlı adamın ismi İvan, "Tanrı'nın ödülü" ve en küçük oğlu Nazar ise "Tanrı'ya adanmış" anlamına gelir. Bu bağlamda Stetsko'nun sarf ettiği "ruhu Tanrı tarafından lanetlenmişse, onun için dünyada yaşamak hiç kolay değil" son sözü isminin anlamını destekler niteliktedir. Kuprin'in üslubuna bakıldığında "Gogol'ün groteski, Turgenyev'in lirizmi, Dostoyevski'nin gerçekçiliği, Tolstoy'un ruh diyalektiği, Kipling'in egzotizmi, London'ın maceraperestliği, Wells'in fantastik tarzı" (Gürsoy, 2020, s. 41-42) yerli ve yabancı çok sayıda yazarın etkilerinden bahsedilmesini sağlamaktadır. Bununla beraber Kuprin'in kendi hayat deneyimleri ile Rus yaşamına ait detayları farklı perspektiflerde eserlerine yansıtabilmesi onu özgün bir yazar kılmaktadır.

Sonuç

Aleksandr Kuprin'in öykülerinde hayvan imgelerini incelediğimiz bu çalışmada, yazarın ahlaki, sosyal, psikolojik ve felsefi konuları sentezleyerek ele aldığı belirlenmiştir. Yazarın kendi hayatından izlerin öykülerine yansıdığı görülmüştür. Bu bağlamda sirkte muhabir olarak görev yapmasının hayvanlara olan sevgi ve ilginin temelini oluşturduğu anlaşılmıştır. "Beyaz Barbet Köpeği" öyküsünde Kuprin'in bilhassa köpeklerle olan büyük sevgisi Lodykin ile Sergey'in ebedî sadık dostu olarak kabul ettikleri Arto'da timsalleştirilmiştir. Çocukların yetiştiriliş tarzının önemi, köpek Arto'ya olan yaklaşımları üzerinden ortaya konulmuştur. Bu bağlamda Arto aracılığıyla insanların ahlaki değer seviyeleri gözler önüne serilmeye çalışılmıştır. "Zümrüt" öyküsü, antropomorfist yaklaşımın bir temsili olarak incelenmiştir. Sürekli birbirleriyle yarış hâlinde olan burjuva toplumunun ahlaki değerlerindeki yoksunluklar ile bir hayvanın gösterdiği ahlaki üstünlükler karşı karşıya getirilmiştir. Böylelikle sosyal ve ahlaki bir meselenin gündeme taşınmasıyla kişileştirilen yarış atı Zümrüt'ün duyumsadığı hüznün aktarımına çalışılmıştır. Son olarak mistik bir kurgu örneği olarak "Gri Kurt" öyküsü ele alınmıştır. Bu anlamda öykünün "Gri Kurt" olarak adlandırılmasıyla olumsuz anlamın öncelikli kılındığı düşünülmüştür. "Öykü içinde öykü" barındırması bakımından farklılık göstermektedir. Öyküdeki orman imgesi, yazarın

hayatından otobiyografik izlerle ilişkilendirilmiştir. Stetsko aracılığıyla savaşın insan psikolojisi üzerindeki yıkıcı etkileri gözler önüne serilmeye çalışılmıştır. Böylelikle Stetsko'nun "gri bir kurda" dönüştürülmesiyle özünde yitirdiklerinin neden olduğu olumsuzlukların timsalleştirildiği anlaşılmıştır.

İncelenen üç öyküdeki ana kahramanlara bütünsel olarak bakıldığında hayvanlar aracılığıyla antropozoomorfik imgelerin geliştirildiği gözlenmiştir. Bununla birlikte Kuprin öykülerinin Babenko'nun ileri sürdüğü hayvan imgeleri sınıflandırmasının üç türünü de kapsadığı belirlenmiştir. Bu anlamda köpek, at, kurt gibi hayvan imgelerinin eski mitlerde var olması ve daha sonrasında çağdaş edebiyatta somutlaştırılmaya devam edilmesi onların "ebedî oldukları" yargısında bulunmamıza imkân tanımaktadır.

Kaynakça

- Afanasyev, A. N. (2009). *Slavyanskiye koldum i ib svita*. Ripol Klassik.
- Babenco, N. G. (2007). *Lingvopoyetika Russkoy literaturı epohı postmoderna*. İzd. SpbGU.
- Bostancı, E. (2004). *Aleksandr İvanoviç Kuprin'in öykü sanatı* (Tez No. 127853) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Davlethanova, D. A. (2017). Animalistika kak literaturniy janr. <https://infourok.ru/statyana-temu-animalistika-kak-literaturniy-zhanr-po-rasskazu-ai-kuprina-izumrud-1797082.html>
- Derbenyova, L. V. (2016). Volk v vestiarnom kulturnom kode: spasitel, pogubitel I kulturniy geroy. *Jurnal Vostochnoslavjanskaya Filologiya Literaturovedeniye*, 3(27), 48-57.
- Dönmez, N. (2019). *Rus göçmen edebiyatında nesir (1920-1990)*. İKSAD Yayınevi.
- Gromyak, R.T., Kovaliv, Yu., Nayenko, G., Nazarets, V. (2007). *Literaturovedçeskiy slovar-spravočnik*. (pod red. Lebedevoy-Guley O.Z.). Akademiya.
- Günel, Z. (2018). Doğa ve bilimin birleştiği bir öykü holstomer. *Roman Kahramanları*. 35, 48-54.
- Gürsoy, Y. (2020). *Rusya'sız kalamayan göçmen bir yazar: Aleksandr İvanoviç Kuprin*. İçinde A. Kaşoğlu (Ed.), *Rus göçmen edebiyatı (1920-1940)*. (ss. 39-62). Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- İgonina, N. A. (2010). Sposobi lirizatsii v rasskazah A. İ. Kuprina. *Vestnik TSMO MGU Literaturovedeniye*. 3, 91-94.
- Karabacak, E. (2015). *Bir fabl ustası olarak İvan Krılov* (Tez No. 434519) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Karakovskiy, A. (2013). Literaturniy animalizm kak metod i rukovodstvo deystviyu. <http://litset.ru/stuff/12-1-0-304>
- Kaşoğlu, A. (2001). *Mihail Afanasyeviç Bulgakov'un "Usta ve Margarita" romanında anlatım sanatı* (Tez No. 99993) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Koblyakova, G. A. (2010). Animalistiçeskaya literatura. *Gramota*. 12(43), 208-210.
- Koryakina, O. V. (2013). Mistiçeskaya fantastika v rasskaze A. İ. Kuprina "Serebryany Volk": Poetika i Problematika. *Vestnik TGU*. 8(124), 210-215.
- Koval, V. (2016). *Mifologiçeskiye verovaniya vostočnih slavyan: Posobiye po kursu "Slavyanskaya mifologiya"*. Gomelskiy gosudarstvenniy universitet imeni Frantsiska Skorini.
- Kuprin, A.İ. (1971). *Serebryany volk. Rojdestvenskiy rasskaz*. Sobraniye soçineniy v 9 tomah. Tom 3. Hudojestvennaya literatura.
- Kuprin, A. İ. (2007a). *Bely pudel*. Povesti i rasskızı. İzd. Eksmo.
- Kuprin, A. İ. (2007b). *İzumrud*. Povesti i rasskızı. İzd. Eksmo.
- Kuprin, A. (2020). *Köpek saadeti*. (M. Ö. Parer & E. Bostancı, Çev.). Karbon Kitaplar.

Krutikova, L. V. (2021). A. İ. Kuprin. <https://docplayer.ru/47591759-Krutikova-lyudmila-vladimirovna-a-i-kuprin.html>

Lihina, N. Ye. (2011). Bestiarniy motiv v Russkoy literature. *Vestnik Baltijskogo federalnogo universiteta imena İ. Kanta*. (Vıpusk 8, ss. 149-154). İzd. BFU.

Nikolayevna, N. Ye. (2010). Mir jivotnih Kuprina. <https://docplayer.ru/36688963-Mir-zhivotnyh-kuprina.html>

Öksüz, G. (2014). *Rus mitolojisi*. Çeviribilim Yayınları.

Pospelov, G. (2005). *Edebiyat bilimi*. (2. Baskı). (Y. Onay, Çev.). Evrensel Basım Yayın.

Uzelli, G. (2016). *Slav mitolojisi. İnanışlar ve söylenceler*. Yapı Kredi Yayınları.

Yesin, A.B. (1998). *Printsıpi i priyomi analizı literaturnogo proizvedeniya: uçebnoye posobiye*. Flinta. Nauka.

Yetkin, G. B. & Öksüz, G. (2019). Edebiyatın sadık kahramanları: Köpekler ve mumu. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(47), 4248-4258. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1594>

Yevsina, D. O. (2015). Obraz sobaki kak pokazatel' нравstvennih kaçestv çeloveka (na primere rasskazov A. P. Çehova "Kaştanka" i A. Kuprina "Belıy pudel"). <https://nsportal.ru/ap/library/drugoe/2015/10/08/publikatsii-moih-uchenikov>